

بسم الله الرحمن الرحيم

کشتی کیده مردی

سرماهی فرسنگی کیلانیان

- تعاریف، چگونگی پیدایش کشتی، اخلاق، ویژگی و ارزش های آن
- انواع کشتی و پیشینه آن در ایران و ایران
- اقوام مردم سرزمین گیلان و دلاوی های آنها
- پیشینه ورزش کشتی گيله مردی
- چگونگی اجرای کشتی گيله مردی (انواع، فنون، ضوابط، لباس، نباش، جوایز و پهلوانان نامی)

تالیف: تقی غلامرشدی

مرداد ماه سال ۱۳۹۵

سرشناسه	: غلامی دشتکی، تقی، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: کشتی گیله مردی: سرمایه‌ی فرهنگی گیلانیان.../ تالیف تقی غلامی دشتکی.
مشخصات نشر	: تهران: علم کشاورزی ایران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۵ ص.: مصور (رنگی).
شابک	: 978-600-6838-54-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: کشتی (ورزش) -- ایران -- گیلان
موضوع	: Wrestling -- Iran -- Gilan
موضوع	: گیلان -- تاریخ
موضوع	: Gilan (Iran: Province) -- History
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۸ غ ۹ گ / ۱۱۹۸ / ۷۸ G V
رده بندی دیویی	: ۷۹۶ / ۸۱۲ . ۰۹ - ۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۰۶۳۰

علم کشاورزی ایران

عنوان : کشتی گیله مردی، سرمایه فرهنگی گیلانیان

مؤلف: تقی غلامی دشتکی

ناشر: علم کشاورزی ایران

طراح جلد: امیر فراهانی

ناظر و مجری چاپ: رضا احمدی

چاپ: منصور

صحافی: محمدی

نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۴۵۰۰۰ ریال

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۳۸-۵۴-۰

کلبه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به سرمایه گذار بوده و هرگونه کپی برداری مشمول آیین نامه مقرراتی ارشاد گردیده و پیگرد قانونی خواهد داشت.

آدرس ناشر و محل توزیع: تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - مابین روانمهر

و چهارراه لبافی نژاد - بن بست یاس پلاک ۱ - طبقه همکف

تلفن: ۶۶۴۶۱۸۹۸ - ۶۶۹۷۴۸۷۶ تلفکس: ۶۶۴۸۱۱۸۷

ایمیل: info@bostaneketab.com

سایت: www.bostaneketab.com

فصل اول : تعاریف و مبانی اخلاق در کشتی

- ۱۱ تعریف « کشتی » : « wrestling »
- ۱۱ چگونگی پیدایش کشتی
- ۱۲ رابطه اخلاق با کشتی و ویژه گی های آن
- ۱۲ ۱- تواضع و فروتنی
- ۱۲ ۲- احترام
- ۱۲ ۳- هوا - پارسایی
- ۱۳ ۴- صانت داری و ایمان
- ۱۳ ۵- وفاداری و صداقت
- ۱۳ صفات پنجگانه اخلاق در کشتی
- ۱۴ ارزش کشتی در اسلام و توجه انبیا علی به آن
- ۱۴ سخنی با کشتی گیران و منافع آن

فصل دوم : انواع کشتی و پیدایش آن در جهان و ایران

- ۱۷ انواع کشتی
- ۱۷ ۱- کشتی پهلوانی و یا زورخانه ی سراسر ایران
- ۱۷ ۲- کشتی گبله مردی (استان گیلان)
- ۱۷ ۳- کشتی آشیرما (آذربایجان غربی)
- ۱۸ ۴- کشتی کمربندی (استان اصفهان)
- ۱۸ ۵- کشتی دست ژردست بان (استان ایلام)
- ۱۹ ۶- کشتی ثقلی (استان چهار محال و بختیاری)
- ۱۹ ۷- کشتی کمربندی (استان چهار محال و بختیاری)
- ۲۰ ۸- کشتی باجوچه (خراسان)
- ۲۱ ۹- کشتی کج گردون (استان سیستان و بلوچستان)
- ۲۱ ۱۰- کشتی دست بغل (استان فارس)
- ۲۲ ۱۱- کشتی بغل به بغل (استان قزوین)
- ۲۳ ۱۲- کشتی زوران پاتوله (کشتی محلی استان کردستان)
- ۲۴ ۱۳- کشتی زوران مچکه (کشتی محلی استان کردستان)

۲۴	۱- کشتی کویری (استان کرمان)	۲۴
۲۴	۱۵- کشتی ژبرویان (استان کرمانشاه)	۲۴
۲۵	۱۶- کشتی ترکمنی یا غرش (استان گلستان)	۲۵
۲۶	۱۷- کشتی باوج (استان گیلان)	۲۶
۲۷	۱۸- کشتی لری (استان لرستان)	۲۷
۲۷	۱۹- کشتی جنگ یا ژوران (استان لرستان)	۲۷
۲۸	۲۰- کشتی لوچو (استان مازندران)	۲۸
۲۹	۲۱- کشتی با شال (استان های مازندران و گلستان)	۲۹
۳۰	۲۲- کشتی چک چیش (استان مازندران)	۳۰
۳۱	۲۳- کشتی مری (استان مازندران)	۳۱
۳۱	۲۴- کشتی کشتی (استان یزد)	۳۱
۳۲	۲۵- کشتی آزا سر (ایران)	۳۲
۳۲	۲۶- کشتی فرس سر (ایران)	۳۲
۳۳	پیشینه ورزش کشتی در عصر باستان	۳۳
۳۶	کشتی پهلوانی (زورخانه ی)، ورزشی دیرینه در ایران	۳۶
۳۸	پهلوان «پوریای ولی»	۳۸
۳۸	- زادگاه و زندگی پوریای ولی	۳۸
۳۸	- آرامگاه پوریای ولی	۳۸
۴۳	- زایش، مرگ و آثار ادبی پوریای ولی	۴۳
۴۴	فتوت و مبارزه پهلوانان زورخانه ی با حکام بیگانه	۴۴
۴۵	کشتی پهلوانی در دوران قاجاریه	۴۵
۴۶	کشتی پهلوانی در دوران پهلوی	۴۶
۴۷	انجمن ملی تربیت بدنی و تاسیس فدراسیون کشتی	۴۷
۴۸	چگونگی ظهور کشتی بین المللی آزاد و فرنگی در ایران	۴۸
۵۰	جهان پهلوان غلامرضا تختی	۵۰

فصل سوم «اقوام مردم سرزمین گیلان و دلاوری های آنها»

۵۳	مساحت و موقعیت جغرافیایی استان گیلان	۵۳
۵۵	اقوام و زبان مردم گیلان	۵۵

عنوان	فهرست مندرجات	صفحه
گیل یا گیلک و گیله مرد		۵۷
تاریخچه مردم گیلان		۵۸
گیلان سرزمین پناه و پرچمدار ایرانیت		۶۱
نقش آفرینی و رشادت های مردم گیلان		۶۳
۱- شکست لشکر اسکندر مقدونی در گیلان		۶۴
۲- دلاوری سرداران گیل و دیلم در دوره ساسانیان و فتح یمن		۶۴
۳- فتح و جلوگیری از تصرف گیلان و شکست لشکر اعراب		۶۵
۴- حکومت آل بویه، نقطه ی عطف سیاسی در تاریخ ایران و بغداد		۶۶
۵- تربیت شاه اسماعیل بنیانگذار سلسله صفوی		۶۸
۶- قیام مشروطیت و تشکیل کمیته ستار		۶۹
۷- نهضت جنگل به رهبری سرافراز آزادی میرزا کوچک خان جنگلی		۷۱
۸- دوره شکل گیری انقلاب اسلامی ایران		۷۲
۹- دوران دفاع مقدس و پاسداران ایران نظام جمهوری اسلامی		۷۲
فصل چهارم « پیشینه ورزش دشتی گیله مردی »		
ریشه کلمه " کشتی گیله مردی "		۷۵
تاریخچه کشتی گیله مردی در گیلان		۷۵
گیل مردان در شاهنامه فردوسی و اشعار نظامی		۷۷
کشتی گیله مردی در زمان دیلمیان		۸۰
فصل پنجم « چگونگی اجرای کشتی گیله مردی »		
کشتی گیله مردی، سرمایه ی فرهنگی گیلانیان		۸۳
انواع کشتی گیله مردی		۸۴
۱- کشتی گیله مردی سبک بزَن		۸۴
۲- کشتی گیله مردی سبک نَزَن		۸۵
فنون کشتی گیله مردی (فنون کشتی موشی کشتی)		۸۵
مقررات و ضوابط خاص کشتی گیله مردی		۸۷
زمان برگزاری کشتی گیله مردی		۸۹
نحوه ی برگزاری کشتی گیله مردی		۹۱
لباس کشتی گیران کشتی گیله مردی		۹۴

۹۵	 مراسم آغازین کشتی گيله مردی
۹۶	 آداب و نيايش کشتی گيله مردی
۹۸	 نحوه ی حریف طلبیدن در کشتی گيله مردی
۹۹	 نحوه ی کشتی گرفتن در کشتی گيله مردی
۱۰۲	 جوایز کشتی گیران برنده در کشتی گيله مردی
۱۰۳	 پهلوانان کشتی گيله مردی در استان گیلان
۱۰۵	 پهلوان قاسم خدادادی دشتکی، قهرمان ووشو در آسیا
۱۰۸	 هیأت ورزش روستایی و عشایری استان گیلان
۱۱۰	 ثبت کشتی گيله مردی در فهرست آثار ملی کشور
۱۱۱	 دلایل و وجه استراک کشتی گيله مردی با کار کشاورزان گیلانی
۱۱۲	 سخن پایانی
۱۱۵	 منابع و مآخذ

«پیشگفتار»

کشتی یکی از قدیمی‌ترین و فراگیرترین ورزش‌های دنیا است و احتمالاً در دوران ماقبل تاریخ با تغییر شکل درجنگ‌های تن به تن و جایگزین کردن مرگ یا صدمات شدید با یک پیروزی نمادین ایجاد شده است. درجنگ‌های دوران باستان، ابتدا پهلوانان هرلشکر برای کشتی گرفتن به میدان مبارزه می‌رفتند، زیرا موقعیت و مقام مردانی که زورمندتر از بقیه بودند، بیشتر بود تا جایی که آنها، رئیس و فرمانده بقیه می‌شدند.

کشتی در ایران یکی از پرطرفدارترین ورزش‌ها است و ریشه در تاریخ و سنت‌های ایرانی با قدمتی حدود شش هزار ساله دارد، بطوری که معمولاً به عنوان ورزش ملی ایران از آن یاد می‌شود. در دوران صفویه، زندیه، قاجاریه کشتی و ورزش باستانی و پهلوانی رونق بی سابقه‌ای رواج پیدا کرد، به طوری که مسابقات کشتی پهلوانی برای انتخاب «پهلوان پایتخت» نیز از همین ایام آغاز شد و بعدها به صورت یک سنت جاری همه ساله درآمد.

به هرحال، سنت کشتی گرفتن پهلوانی در همه حوزه‌های فرهنگی ایران پیشینه‌ای کهن دارد و درجای جای جغرافیای ایران با نام و شیوه خاصی اجراء می‌شود که از جمله انواع کشتی‌ها، می‌توان «کشتی گیله مردی» را نام برد.

کشتی گیله مردی از ورزش‌های باستانی با قدمتی دیرینه بیش از ۳۰۰۰ سال، یکی از ورزش‌های سنتی و بومی محلی مردم استان گیلان است که دره، طایفه مختلف استان گیلان مرسوم بوده و همچنین در شهرهای غرب استان مازندران رواج دارد. کشتی گیله مردی به سبب آن که با تمام ویژگی‌هایش، خاص گیلانیان سرفراز است، بدین نام خوانده شده است. به عنوان میراث کهن ورزشی و یکی از سرمایه‌های فرهنگی گیلانیان از آن یاد می‌شود.

کشتی گیله مردی به عنوان اثر معنوی در ششمین ماه سال ۱۳۹۰ با شماره ۱۴۴ در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسید، و نام آن تلفیقی از کشتی و هنر خاص جنگجویان گیلان باستان بوده که امروزه همچنان پای برجاست و یادگار صلابت و دلاوری مردم این خطه است.

معهدا، اینجانب نیز علاقه‌ی وافری به ورزش کشتی گیله مردی دارم و از دوران کودکی، نوجوانی و جوانی کشتی گیله مردی را دنبال کرده‌ام و حدود دوازده سال (از سال ۱۳۶۴ تا سال ۱۳۷۶) در مراسم و مناسبت‌های خاص محلی، جشن‌های عروسی و... در استان گیلان به ویژه در شهرستان رودسر به عنوان گوینده و مجری در برگزاری مسابقات کشتی گیله مردی و کشتی آزاد روستائیان کشور فعالیت و نقش ایفا نموده‌ام. در واقع این ورزش به نوعی در خون و وجود ما شکل گرفته است. از این رو قصد بر این است به منظور خلق اثر ماندگار برای ورزش کشتی گیله مردی و آشنایی

بیشتر دوست داران و مخاطبان آن، کتابی تحت عنوان «کشتی گيله مردی، سرمایه ی فرهنگی گیلان» تألیف نمایم.

برای این کار، کتاب حاضر مشتمل بر پنج فصل تهیه شده است. در فصل اول این کتاب شما با تعاریف و مبانی اخلاق در کشتی از جمله به چگونگی پیدایش، ویژگی ها، صفات، ارزش و منافع کشتی آشنا خواهید شد.

در فصل دوم انواع کشتی و پیشینه آن در جهان و ایران را معرفی نموده ایم و در فصل سوم موقعیت جغرافیایی، اقوام، زبان و تاریخچه مردم گیلان، سرزمین پناه و پرچمدار ایرانیت، نقش آفرینی و رشادت های مردم سرزمین گیلان از جمله شکست لشکر اسکندر مقدونی و اعراب در گیلان، تربیت شاه اسماعیل، بیانگزار سلسله صفوی، قیام مشروطه طلبان و تشکیل کمیته ستار، نهضت جنگل به رهبری سردار آزاد، کی میرزا که چک خان جنگلی، دوره شکل گیری انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و پاسداری از کیان نظام جمهوری اسلامی اشاره می گردد.

در فصل چهارم پیشینه کشتی گيله مردی در گیلان، اشعار فردوسی و نظامی و تاریخچه آن در زمان دیلمیان اختصاص داده ایم و در فصل پایانی چگونگی اجرای کشتی گيله مردی، انواع آن، فنون، مقررات و ضوابط، زمان و نحوه برگزاری، لباس کشتی گیران، مراسم آغازین، آداب و نیایش، نحوه ی حریف طلبیدن و کشتی گرفتن، جوایز کشتی گیران، اسامی تعدادی از پهلوانان کشتی گيله مردی و ثبت کشتی گيله مردی در فهرست آثار ملی کشور می پردازیم.

امید است، کتاب حاضر مورد توجه کشتی گیران، پژوهشگران، صاحبان فن، پیشکسوتان و همه علاقه مندان قرار گیرد و ان شاء الله با انتشار این مجموعه نقشی موثر در بخش ورزشی و فرهنگی به ویژه در امور کشتی گيله مردی بیش از پیش فراهم گردد.

همچنین لازم به ذکر است که با وجود تلاشی که در ارایه مطالب و رفع غایب های تایپی و ویرایشی شده است، ولی نمی توان آن را مبرا از خطا دانست. لذا از خوانندگان محترم متعاضداً دارم که تذکر و راهنمایی های ارزنده خود را برای غنی سازی مطالب و یا اصلاحات مورد لزوم به آدرس الکترونیکی :

t-gholami@agri-bank.com ارسال تا در چاپ های بعدی اصلاح و جهت تکمیل آن،

اینجانب را یاری فرمایند.

در پایان از همه کسانی که به نحوی در تهیه و تدوین این اثر، اینجانب را با تشویق و ترغیب های مستمر و نظرهای حکیمانه خودشان مورد لطف قرار داده اند، تشکر و قدردانی می نمایم. همچنین از آقای امیر فراهانی که طراحی روی جلد این کتاب را انجام داده اند و از مجموعه مدیریت محترم

انتشارات علم کشاورزی ایران که در امر چاپ و نشر این کتاب زحمات قابل تحسینی داشته اند،
صمیمانه تقدیر نمایم و توفیق روز افزون همه این عزیزان را از خداوند متعال خواستار شوم.

با احترام : تقی غلامی دشتکی

t-gholami@agri-bank.com

www.ketab.ir